

Klar, parat, skolestart

Ellys "fede" fødselsdag

Afsnit 7: Ellys "fede" fødselsdag

Læremidlet	Klar, parat, skolestart – Ellys "fede" fødselsdag
Medietyper	Tv-udsendelse DR-Ramasjang
Målgruppe	0.-1. klasse
Nøgleord	Alle ord tæller, humor, sprog, sproglig bevidsthed, skrivning, mundtlighed, skolestart, trivsel, venskaber, relationer, nervøs, bange, modig

Indhold

I dette afsnit fortæller Elly Oscar om sin planlagte fødselsdagsfest. Elly får pludselig en følelse af, at det hun har planlagt, ikke er godt nok, da Oscar i deres samtale giver eksempler på andre fødselsdage, som har være vildt fede. Mon ikke mange af dine elever kender til forventningspres, som er temaet i 7. afsnit af 'Klar parat skolestart'. Den humoristiske Ramasjang-series fængende soundtrack giver desuden lyst til at sang og dans, men også anledning til at elever kan tale sammen om de velkendte problemstillinger fra indskolingslivet.

Fagligt fokus

Brug afsnittet 'Ellys "fede" fødselsdag' til at have fokus på samtalen og det der siges, så det kan virke positivt og anerkendende.

I serien 'Klar, parat, skolestart' følger vi Elly, Oscar og deres nye klassekammerater, når de starter i skole. I de forskellige afsnit får vi lov at være med i de udfordringer og sejre, de oplever sammen. Serien og denne vejledning indgår i læseprojektet 'Alle ord tæller', som har til formål at styrke børns læsekultur på tværs af medier, skole og hjem.

Undervejs i fødselsdagsfesten overrasker Ellys far med en flødebolleleg, og Elly synes det er pinligt, hvilket kun forstærker hendes følelser af, at hendes fødselsdag ikke lever op til klassens forventninger.

Sprogligt fokus

Elever kan allerede fra skolestart bruge sproget på mange forskellige måder og i mange forskellige situationer. Men der er sikkert også situationer, hvor dine elever oplever, at de bliver udfordret i at formulere det de gerne vil eller det som er mest hensigtsmæssigt i de forskellige situationer, de møder.

I vejledningerne til de forskellige udsendelser af "Klar, parat, skolestart" får du inspiration til, hvordan du og dine elever kan arbejde med forskellige udsagn fra temaerne i afsnittene. På den måde bliver det helt konkret for eleverne, hvordan de kan bruge sproget og udtrykke sig i forhold til de forskellige udfordringer, som de møder. Fx at turde sige fra, håndtere konflikter eller bede om hjælp.

De 12 udsendelser har fokus på følgende temaer:

- Afsnit 1: "Første Skoledag" (at skabe nye venskaber og relationer)
- Afsnit 2: "Fars lille, store pige" (at være pinlig)
- Afsnit 3: "De farlige fra fritten" (at være nervøs)
- Afsnit 4: "Jeg skal tisse!" (at opleve ubehag)
- Afsnit 5: "Venskabskagen" (at sige undskyld)
- Afsnit 6: "Elly alene i verden" (at føle sig udenfor)
- Afsnit 7: "Fødselsdagen" (andres forventninger og at lytte til hinanden)
- Afsnit 8: "Legetøjsdagen" (at være urolig i kroppen)
- Afsnit 9: "Kan du stave til myldre bæ?" (at være sårbar og læsning)
- Afsnit 10: "Kreakrisen" (at kunne håndtere konflikter)
- Afsnit 11: "Rådden-banan-dag" (at føle sig presset)
- Afsnit 12: "Venner for evigt" (at være ærlig)

Hver udsendelse er inddelt i kapitler, som understøtter det faglige og sproglige arbejde i klassen. Hvis du ikke før har brugt kapitelmærkninger i en tv-udsendelse på mitCFU.dk, er der hjælp at hente her: <https://wiki.mitcfu.dk/soeg-i-samlingerne/tv/>

Idéer til undervisningen

Øvelse med krop, øre og følelser

For at give eleverne en forforståelse af, hvad det vil sige at lytte, kan I inden I ser udsendelsen tale om:

- Hvad vil det sige at lytte?
- Hvordan lytter man til noget, som andre fortæller?
- Hvad kan man sige med ord og krop, når man lytter?

Lad eleverne gå sammen to og to, og lad den yngste elev starte med at fortælle om deres sidste fødselsdag. Lad den anden lytte og stille mindst et spørgsmål til den andens fortælling. Lad dem derefter bytte roller.

Tal efterfølgende om, hvordan det føles, når man blev lyttet til og om hvilken betydning det kan have for, at man føler sig hørt og anerkendt. Det er en god måde

at give dem en sproglig og kropslig fornemmelse for at samtale. Det at blive lyttet til kan sætte et kropslige og følelsesmæssigt positive aftryk og omvendt kan den usikkerhed, der opstår, når man ikke føler sig hørt og anerkendt resultere i det modsatte.

Se og oplev

Se afsnittet 'Ellys "fede" fødselsdag' uden afbrydelser, så eleverne kan opleve og indleve sig i personerne, universet og handlingen.

Tal sammen og tænk

Når I har set udsendelsen, kan I enten i små grupper eller makkerpar tale om:

- Hvordan reagerer Elly, når hun taler med Oscar i telefonen
- Hvorfor reagerer hun som hun gør?
- Hvordan reagerer hun, da far vil lave flødebolleleg?

"... og der var slush ice.
Jeg kan bedst lide den grønne"

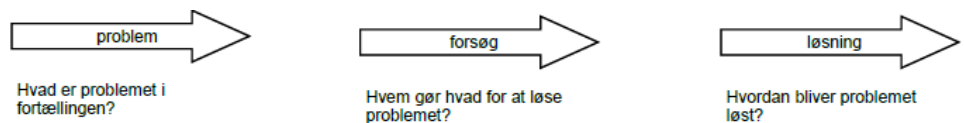
Eksempel på taleboble

Læg talebobler i rækkefølge

Til afsnittet finder du en række talebobler med replikker, som er lige til at printe. Ved at lægge taleboblerne i kronologisk rækkefølge på gulv/tavle, kan I i fællesskab få styr på udsendelsens kronologi. Selvom de fleste elever ikke kan læse endnu, så skaber det struktur- og overblik at være med i processen, inden I sætter fokus på sproget i situationen til fødselsdagen.

Start med at læse taleboblerne højt for eleverne og find i fællesskab ud af, hvem der taler. Replikkerne finder I også i kapitelmærkningen, hvis I har brug for at se de steder, hvor replikken indgår i afsnittet.

Du kan lave tre pile med overskrifter, som du kan lægge over taleboblerne:

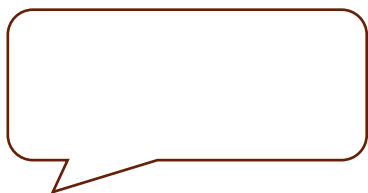

Syng og dans

I udsendelsen er der en sang, som kan bruges i forbindelse med et break, så dine elever får danset og bevæget sig. Sangenes tekster understøtter temaet i udsendelserne. Lad derfor eleverne høre nogle udvalgte sætninger og tal om, hvordan de passer sammen med det, som udsendelsen handler om.

Uddrag fra sangtekst:

Det er lige meget hvad jeg gør, så bliver du flov
Prøver at bestikke dig med slik, chips og hindbærbrus
Jeg pinlig for evigt

Eksempel på taleboble

Skriv, tegn og udtryk

Tidligere skulle eleverne forholde sig til, hvordan Elly reagerede, da hun taler med Oscar i telefonen, og om hvordan Elly reagerede, da hendes far vil lave flødebolleleg. Nu kan dine elever selv tegne eller skrive noget i den tomme taleboble, som Oscar kunne have sagt eller gjort for at anerkende Ellys ideer. Du kan vise hvordan ved at modellere en lignende situation du selv har oplevet for eleverne. Når du tænker højt, mens du skriver eller tegner i taleboblerne, får de et indblik i, hvad de kan tænke og overveje, når de selv skal tegne en taleboble.

Lad eleverne lave deres egen taleboble i skrift og tegning, hvor de forholder sig til, hvad de ville have sagt eller gjort for at støtte Ellys ide, hvis det var dem der havde talt med hende i telefonen. De kan også skrive eller tegne en anden situation, hvor de har lyttet, sagt eller gjort noget som gjorde nogen glade.

Del med en ven

Når eleverne har skrevet og tegnet deres talebobler, kan de dele den med en klassekammerat.

Supplerende materialer

I projektet er der udviklet forskellige aktiviteter til print på bibliotekernes side, som kan bruges i undervisningen:

<https://www.laesesporet.dk/klar-parat-skolestart-paa-biblioteket>

Da afsnittene lægger op til, at forældre også involveres i skolestarten, har bibliotekerne også lavet en side, der er henvendt til forældre:

<https://www.laesesporet.dk/klar-parat-skolestart>

Brug fx nippapperen som samtalestarter til at tale om skolen. Den vil kunne hjælpe eleverne med at sætte sprog på deres skolestart.

DR har ligeledes lavet en side med forskellige ressourcer ind i temaet skolestart og til udsendelsen Klar, parat, skolestart:

<https://www.dr.dk/boern/alleordtaeller/tema/klar-parat-skolestart-til-laerere-og-paedagoger>

På mitCFU.dk er der flere læremidler, som du kan supplere med.

Gå fx på opdagelse i e-bogen "Garmanns sommer", som er en smuk og poetisk billedbog om Garmann og hans bekymringer for at begynde skole:

<https://mitcfu.dk/CFUEBOG1066307>

Eller se filmen om Villads fra Valby, som handler om en dreng med en livlig fantasi, som de voksne slet ikke forstår. Det betyder, at han tit overtræder de usynlige "voksenregler" for, hvad man må og ikke må:

<https://mitcfu.dk/CFUFILM1071794>

Eksempel på
sætningsstartere